

M. FRIDERICUM ZORLERUM, *W.*
Cruciani Dresdens.

quondam Rectorem,
ab umbris revocat,
&

Viales Ferias

ad D. JUN. XXX.

pomeridiano

tempore

celebrandas simul indicit

M. Christianus Augustus Freyberg,

Annæ sch. Rect.

DRESDÆ, liter. Stoeffelianis. 1741.

THE NORTH AMERICAN
PUBLISHED WEEKLY

NEW YORK
JANUARY 1871

Vol. 1, No. 1

on the

of the

of the

of the

of the

Via semper animadverti, studiose me debere operam dare, ut ne quid *meorum* PATRONIS SUMMIS ignotum esset, propterea non dubito, quin sciant libenter, non solum cujus indolis & pretii sint *scholæ ac disciplinæ alumni*, sed etiam quam trahant sortem, quæ detur *ipsis fortuna*. Admittitur nunc ad officium tenue quidem, & ad seculi vanitatem ac consuetudinem leve & potius (1) contemnendum *discipulus*: at honestum utique, salutare multis, & quod publica igitur res desiderat, probat DEUS, tegit, tuetur. ornat bonis vitæ alterius, pauca cum hic plerumque adjiciantur illi. Ex insperato interim cum huic contingat, quod multis jam auditoribus, DEO providente, nostris, ut *è schola evocetur rite*, apparanda est festinantiùs apud nos scena Juveni, in quam prodeat ultimum, ne ἀτύμολος è conspectu discedat.

A 2

Præ-

- (1) Qui *agros colunt*, laboriosi præ cæteris homines, fastidium non modo stomachi sed etiam oculorum inveniunt sæpius *mediocris etiam fortuna* foemini virisque. Noluisset *foricem* ejusmodi prodentem se suo indicio, conspici funeris sui apparatus cum cadavere exanimi ab *agresti plebe* audiri aliquando, & simplicitati sanctæ indolui. Mirari igitur oportet neminem, tantum vel animi esse in multis, vel auctoritatis, ut totum quoque *ludimagistrorum ruralium* ordinem ludibrio habendum, & insultatione quavis dignum ducant.

Præfari me pauca oportet in texendo opere: properanti obviam quasi veniunt *avudora* haud plane spernenda, (2) ZORLERI nostri quæ & memoriam renovent vetorem, & vitam exponant clarius ac copiosius, plus dicant, quam dictum prius fuerit.

M. FRIDERICUS ZORLERUS, Minister (3) *schola Fribergensis*, nascitur *prope Kittbingam*, (4) a. 1522. V. d. APRIL. hora X. vicina meridiei: his quidem verbis incunabula ejus notavit PAULUS EBERUS, *Kittbingensis*, ejusdem igitur fere civitatis, in *Calendario*, quod in vulgus est notum, *historico*, p. 132. (5) Wit-

-
- (2) Servat Museum meum *Phil. Melanchthonis Opera ex Zorleri Bibliotheca* per varios casus translata tandem in nostram, *Horum Pars prima in fronte Album gerit symbolis inclitorum virorum, Pauli Eberi, Georgii Major, Pauli Crellii, Joannis Draconis. Abdia Prætorii, Casp. Peuce-ri, Hieron. Welleri &c. ornatum. Eadem & secunda in calce Varia ipsius Zorleri manu ac calamo vernaculo & Latino sermone notata, & de- messica præsertim exhibet, quæ hac vice publicamus.*
- (3) M. *Valentinus Apelles*, Gymnas. Freiberg. Rect. hæc ipsa Eberi verba, *Minister Schola &c.* delevit, & ad Calendarium suum adscripsit, ipsum (*Zorlerum* scil.) *inter poma natære*, teste quidem oculato, D. *Daniele Thor- schmidio*, Physico Freibergens.
- (4) *Risingen*, am *Maßn*, im *Bisthum Würzburg*, quod oppidum ad suum pertinere usum *Marchiones in Franconia Brandenburgenses* post hominum memoriam exilissimant.
- (5) Exemplar meum possedere quondam M. *Hermannus Witteramus*, *Eimbe- cens*, *Johannes Merckius*, Rect. *Grimmenfis* &c. qui res sane notarunt memoria dignas. Innumera autem pene vidi ego & illustravi *Eberiana Ca- lendaria*, quorum *Scholia* & supplementa *utilibus* miscebant ridicula, in- mos, satyras, diras, censuram agebant asperam, morosam, tristem. Pal- mam in his præripuisse multis memini *Wincklerianum Dresdense* & *Stol- pens*, ex quo facetias & historias deproniam paucas e. g. d. 28. Maj. 1588. raufft Abraham Herd, das fromme Schneiderlin und seine Kind seinem Vater, P. P. eine halbe Seite seines Vatters aus x. den 9. Jul. 1594. hat Herr Past. Winckler bey Ernst von Miltitz, zu Langen-
Welsch

Witteberge in sinu *Eberi* enutritus est *Fridericus*; quod ex sepulchrali lapide cognitum habemus. v. *Moll. Th. Freib. Chron.* p. 307. *Hieronymo* deinde *Wellero* postulante id *Freibergam* missus à *Philippo Melanchthone* a. 1548. (6) *supremi f. Con-Rectoris* obtinuit provinciam, *Pro-Rectoris* insuper nomine *primus inter omnes* insignitus. *Moll.* p. 314. A. 1571. d. 20. Jun. *Dresdam* vocatus, ut *scholæ ad S. Cruc. æd. RECTORIS* exciperet partes, integris decem annis egit illas, donec a. 1581. *Freibergam* reversus *Valentino Apelli*, *Rectori*, ipsis *August.* *Calend.* ex statione beata morte decedenti succederet, spartamque hanc quinquennium adhuc ornaret. Nam a. 1587. d. 31. Jan. *stans quasi* vitam finivit cum pridie repugnantibus Collegis, de quo sepulchri inscriptio iterum docet nos, officio

A-3

gra-

Wolmsdorff, Sohn. *Christian*, nebst 7. *Adel.* *Personen* einen *Tauß* zeugen abgeben, 1. fl. eingebunden, und 2. *Schreckenberger* uß *Bette* gelegt. den 18. Jul. 1598. kam *Hr. Friedrich Wilhelm*, der *Ehür* *Sachsen Administrator*, ins *Schloß Stolpen* ein: Im *Pfarrhause* *derbergten M. David Meissus*, *Hof. Prediger* von *Torgau*, und *Doll.* *Leuschner*, *Hef.* *Medicus* von *Dresden*, item der *kürzweilige Rath.* den 28. Nov. 1586. hat *Paul Lindisch*, von *Zwickau*, *Studiös. Wittebergensis*, hernach *Past.* zu *Lichtenberg*, vom *Pfarr* zu *Wossendorff*, *Heftio*, 4. fl. genommen, darvon 13. gl. seiner *Tochter Agneta* gegeben, und dargegen, vß *Ehestiftung* mit ihr, wieder ein *Schnoptuch* von ihr bekommen &c. &c. Tum certe homines

Arbuteos foetus montanaque fraga legebant,
Cornaque, & in duris hærentia mora rubetis,
Et quæ deciderant patula Jovis arbore glandes.

- (6) IV. d. Maj. quem *Zorlerus* notavit adjectis his: *Ille scripta Philippi publica docent.* *Alterum*, credo, libellum *Epistolæ Melanchth.* *Witeberg.* 1570. editum in animo habuit, ubi hæc *Hieronymo Wellero* transmissa p. 293. leguntur: Cum *Menii* filius hic narraverit *Marcello*, se non servitutum esse *Vestrz (Freibergens)* *scholæ*, mittimus ad vos hominem *Fran-cum*, Magistrum *Fridericum Zorlerum*, Virum modestum & præclare instructum eruditione in *Philosophia* & utraqve lingua, qui operam Vobis suam offert. Vobis igitur hunc *Fridericum* commendo. *Cal. Maj. 1548.*

gravi vocis contentione functus esset. Honesto funere in templo primario post suggestus (7) legimus humatum. Quæ recensuimus hic, typis exscripta jam, & à MOLLERO potissimum monumentis prodita publicis, ab EGENOLFO (8) autem & LUDOVICO (9) repetita sunt: quæ sequuntur ZORLERI *ἐπιτάφιος* à me supra (10) laudatum ministrat omnia.

De mutata a. 1571. sede ea referuntur, quæ confugisse virum ad nos ab inimicis exagitatum clare ostendunt. Hæc enim abiens cecinit:

Christe vocas, homines me extrudunt rite vocatum:

Ergo alacris capio munera læta scholæ.

In itinere hoc pertenui inter utramque fortunam discrimine hærebat, quod ipse suis verbis exponat. Cum *Freiberga*, inquit, dilcedens & decedens de monte in *Muldam flavium* hos versus (11) meditor, mox cum conjugē & omnibus liberis curru vectis in magnum incido periculum, in quo filius Dei præsidio angelorum me servavit, & ex aquis violentis imbre auctis extraxit. Et alterum currum multa supellestili onustum, in vadis hærentem & jam ruentem sustentavit, 5. Jul. 1571. *Fridericus* filius in hoc terrore & subita consternatione sub ipsam horam paroxysmi febri liberatur à duobus Medicis *Freibergensis* delertus antea. *Dresde* Inspectorem scholæ habuit M. *Baltas*. Obserum, (12) Senatorem, quem hoc ornavit epigrammate:

Cum Pater & Patriæ princeps, OBSERE, voceris,

Sis Pater, & patriæ vive diu arque scholæ.

Hoc

(7) in der Dom-Kirche im Gang hinter den Predigtstühlen, Moll. p. 306.

(8) in Programmat. Scholast. p. 513.

(9) v. Schul-Histor. P. II, p. 113. (10) v. not. 2.

(11) Angelus ipse Dei custos *πομπεύς* que fidelis

Has mihi reliquias servet & huncce gregem.

(12) Magister Oberster à Wincklero nominatur in Calend. Eberiano.

Hoc ego sic orans, vult hoc studiosa juvenus
 Quæritur ex vita hac gloria CHRISTE, Tibi.

Patrono usus est præcipuo D. *Wolffango Eulenbeccio*, (13)
 cujus etiamnum manes, cineres & ossa pietatis, justitiæ & muni-
 ficentiæ fama florent; nobile præsertim apud S. *Crucis* (14) tem-
 plum *scholamque* nomen est.

Vir omnino fuit literatissimus, scholæ peritissimus (15) regendæ;
 Poëta seculi genio, Præceptorum & cœvorum, *Melanchthon*.
Sabini, *Ad. Sileri* &c. exemplo accommodatus, Astronomus insu-
 per & Astrologus, qui aliorum consuetudinem imitatus coelum
 ipse etiam tuebatur, & erectos ad sidera tollebat vultus. Afferam
 testimonium, quod in P. II.^{da} Opp. *Melanchth.* reliquit in *eclipsi*
solis conjuncti cum Mercurio, qui regit λογισμὸν (horoscopum *for-*
san Zorleri.) 1567. 9. April. h. i. m.

Ipse λόγος, Deus omnipotens, fatoque solutus,
 Contra fata meum servat alitque λόγος.

Altero anno post, cum *secundum* in *Freibergensi schola* tenere
 gradum coeperat, uxorem duxit civem, de qua re accurate scripsit
 hæc: A. Dom. 1549. den 25. Tag Nou. hab ich mit rath der from-
 men *Lorenz Castner*, *M. Wendelini Gyrriehii*, vnd *M. Basilii Zeil-
 ingi*, Senatoris *gesfreiet Sibyllam*, *Donat Mengels*, *Bürgers vnd
 messerers*, (cultrarii,) zu *Freiberg* tochter. Ex hac utriusque sexus
 IX. procreavit liberos, quos ipso duce recensere in tabula licet
 omnes. Suum autem retineant ordinem, quem dedit natura.

Tab.

-
- (13) Qui *Zorleri* quoque filiam minimam natu ex sacro fonte a. 1574. suscepit.
 v. not. 20.
 (14) Vitam *Evergetæ summi* superiore anno *Cl. Schoestgenius* noster eleganter
 descripsit.
 (15) *Plagosum Magistrum* in *Eber. Calend.* suo *Thorschmidius* vocat: Cujus qui-
 dem & *Apellis* (vid. not. 3.) censuram reputans nobilis de *Hamilcare* ef-
 fati recordor: Non *maledicti* tanto viro deesse poterant,

Tab. - I.

Fridericus, (16) nat: 1551. 16. Jan.	Johannes, n. 1552.8.Oct.(17) Pastor <i>Scaffavi-</i> <i>a</i> factus. (zu <i>Skassa</i> in der <i>Superint. Gr.</i> <i>Hann.</i>)	Maria, n. 1555. 30. Jan.	Anna I. n. 1557. 4. Jun. ob- dormivit placide i. Aug. ma- ne hora III. magno choro nobilium adolescentum cir- ca cunas, una cum paren- tibus Deum invocantibus.
---	--	--------------------------------	--

Philippus, n. 1559. 16. Jul.	Sibylla, n. 1562. 15. Sept..	Raphael, a. 1564. 24. Oct. natus in <i>lectorio superiori</i> , ad ipsam <i>cathe-</i> <i>dram</i> , quo con- fugerant paren- tes in contagio pe- <i>stis.</i> (18)	Andreas, (19) n. a. 1567. dominica die Adventus & u- na S. Andreæ Apo- stoli, <i>difficili sane</i> <i>partu.</i> Pastor <i>Pau-</i> <i>sizensis</i> in <i>Ephoria</i> <i>Haynensi</i> evasit.	Anna, II. n. Dres- dæ, 1574. 15. Sept. (20)
------------------------------------	------------------------------------	--	---	---

Hæc

(16) *Hleronymus Wellerus* testis lavacri divini fuit. *Der Mutter Stieff. Groß*
Vater, Wolfgang Balman, Annæbergenf. *Besper. Prediger* im Dom,
tauffte. Hoc *Zorleriane stirpis* ergo monebimus, & quod ap Moll. p. 255.
Palmer cognomine dicitur. A 1567. laboravit -- Fridericus a die Mar-
garethæ usque ad 18. Sept. quo abiit in Franciam. (Franconiam.) Conva-
lescit subito ex febris in infelici alias itinere, a. 1571. v. p. 6.

(17) Pater conspicuum *charactere hoc sacro* ac maritum vidit filium. Poësis utrius-
que concordat. Parens ad filium aliquando:

Anni principium Vobis faustumque bonumque

Sit precor, & finis lætior esse velit,

Inque domo vestra CHRISTUS sua castra precamur

Erigat, & vobis conferat omne bonum.

Filius respondit:

Et nos pro vita { fortunataque senecta
Domino Vestraque salute

Pro:

Hæc quidem, nec plura *B. Zorlerus* scripta reliquit nobis: nos autem ea *excellentis Viri* vitam persecuturo olim plenius bona fide tradimus.

Ex *S. Crucis* atrio ad *Anne nostræ propyleum* revertor nunc post præfationem solennem protinus, & quæ ab initio jam exorsus sum dicere, pertexo & absolvo. IV. omnino discipuli *de re presenti* breviter admodum perorabunt capitulatim dicturi omnia, tempore scilicet ipsis dato perquam modico.

B

Chri-

Proque domo assidue vota precesque damus.

Christus ut { ærumnis finem hoc imponat { in }
Vestris { ut } anno.

Auspiciumque novi latius ire sinat.

Hiscæ meis precibus Deus annuit: inque *senella*

Vos *avila* canos gestat { amatque. Vale.
ametque diu.

(18) *Vix* truculenti morbi Augusto jam mense prorupit circa *Laurentii diem*.

Tempore hoc tam turbido suspiria *Zorlerus noster* ab imo duxit pectore,

Deoque litavit.

A. 1564. 21. Aug.

CHRISTE Tibi commendo meam vitamque viamque,

Tu facies, vitæ & secula longa dabis.

Tu morbos pellis sævos, tu contegis, alis

Gallina ut pullis incubat alma suis.

Ergo vivemus CHRISTI virtute valentes,

Dicemusque pio pectore facta DEI.

Sic volo, sic jubeo, sine conditione voluntas

Fit mea, spectatur gloria nempe DEL.

Sic tibi contingant, ut credis, vita salusque:

Credenti parta est gratia, vita, salus.

Credo equidem tibi, CHRISTE, tibi bona cuncta ferenti:

Auge tu fidei { lumina } parva meæ.
{ semina }

Tu *gravidam* gestes, gravidam tu numine serves,

Ut geminam vitam, pignora chara feram.

Christianus Fridericus Wengel,

Penicenf. Schönburg.

Oeconomiam sic *divinam* in regno, quod vocamus, *Naturæ*, mira
annorum aliquot intemperie adhuc durante, *non interruptam* ad-
umbrare modo levi penicillo conabitur. Post hunc

Joannes Georgius Schellenberger,

Kesselsdorff.

Ch. adhuc Adj. *Oeconomiam adolescentis*, qui ἐπὶ ὀλίγα πικρὸς in-
veniri debet, in *nuce*, ut dicitur, delineabit, & quum à PERIL-
LUSTRI HEROE BUNAVIO *Breitenaviam* in *Lauensteinensi* a-
gro *Ludimagister novus* mox clementer mittatur, gratiam bene de
se meritis decenter referet, ANNAMque altricem hæctenus suam
una cum Commilitonibus valere memor piusque jubebit. Disce-
denti in *montana* à nobis

Joan-

2. Octobr.

Ipse puer vidi casus mutabilis ævi:

Hei mihi quam varios cana senectæ videt?

Nec quemquam video justum miserumve relictum,

Ipsi aut semen quærere fame cibos.

(Ipsi aut turpi fame perire genus.)

Ergo meam sobolem tu, CHRISTE, ex morte redemtam

Pasce in fame, rege & numine finge tuo,

* *

Pasce PATER sobolem, tu labem GNATE remitte,

Serva in agone fidem SPIRITUS atque preces.

Tecum CHRISTE fui, sum, * quoque semper ero.

Jo. Christianus Freudenberg,
Wachaviens.

Ch. Praef. rebus sic ex sententia Dei ope ac numine peractis, ho-
na precabitur novò degendæ nunc ætatis generi convenientia, & mon-

165

(19) *Andrea* progeniem ex recentiori quadam tabula describam.

II.

Andrea, Pfarr zu Pausitz.

Friedrich, Gleits, und Accis-Einnehmer, auch Amts-Land-Richter, her- nach Ober-Salz-Licent- und Gleits-Inspector zu Hayn.	Ux. 1639. 17. Sept.	Dorothea, Leonh. Altharts, Ober- Stadtschreib. und Juris Practici in Zwi- ckau Tochter, vidua Joh. Schmidts, Kornschreib. zu Dobrilug, hernach Amts- und Gerichts-Verwalters zu Tiefenau, † zu Zabelitz 1677. m. Jun. a. æt. 65.
--	---------------------------	--

Friedrich, nat. in Hayn 1640. 6. Aug frequentir- te die Stadt-Schule, stu- dirte Jura zu Wittenberg ab a. 1660. 766. da er Steuer-Einnehmer und a. 1668. dem Vater adjun- girt ward, † als ein Hecticus schon 1672. 12. Jul ohne Kinder. Ux. Sophia Elisabeth, Chris- tian Pöhlings, Amts- schöff. zu Dobrilug, her- nach Land- & Fischweisters und Amtm. zu Zabelitz Tochter, 1667. 26. Nov.	Gott- fried, † a. æt. XII, in patria, und zu Leipzig Jura kaum ½ Jahr, † da- selbst 1676. 19. Febr. hatte starke Milch, Beschwe- rung, und war blöder Natur.	Johann Gott- fried, n. zu Hayn 1654 29. Maj. studierte Calz, Licent- und Gleits, Ein- neh- mer.	Leon- hard, Ehurf. Steu- er-auch Ober- Calz, Licent- und Gleits, Ein- neh- mer.	An- dreas, Zuch- händl. zu Hayn. Ux. Sus- anna Beni- schin.	Dorothea, Uxor Jo- hann Gottfried Seydels, Amtm. zu Zabelitz, auch Amts- schreib. zu Hayn.
--	--	--	---	---	---

(20) Hoc igitur die his facta est m'ne in Amos. in Pausitz, Frei-
berg & Dresdz. v. Tab. I, p. 8.

res simul strictim celebrabit. Ad finem deducet *literaria hac JUNII mensis oria & gaudia*.

Christianus Fridericus Lentrif,
Borlaffenf.

honoratogue ac benevolo erga nos AUDITORUM concilio gratiasaget, ut ab ingenuis fieri solet clientibus, *sentiendo copiosius quam loquendo. Medium vernacula tenebit lingua, primus & ultimus sermone utentur latino: Brevitati Laconum more, ut jam dictum est, studebunt omnes. Cras itaque, hora III. pomeridiana audita PATRONI, FAULORESque & AMICI summopere colendi haud gravatim convenient, pulverem licet inter & sordes opificum, qui per tabulata scholæ jam regnant, auresque patientes ac benignas declamantibus commodabunt reverenter, officiose & humaniter tessera hac scholastica appellati ac invitati. Scrib. in Museo Anno, XXIX. d. JUN. a. 1741.*

